

EN KIRKENS LIVSFUNKSJON – MISJON OG DATTERKIRKE

av

HANS BUVARP

Menigheten på misjonsmarken.

Det tør gå fram av det som allerede er sagt i min første artikkel, (jfr. NOTM 1954 s. 79—91), at kirken er til stede fra den stund da den første pionérmisjonæren — etter å ha nådd fram til sitt bestemmelsessted på misjonsmarken — for første gang åpner sin munn for å forkynne evangeliet på de innfødtes språk, der- som han gjør dette i troskap mot det budskap han har fått å formidle. Og — hva som er like viktig — kirken er til stede allerede fra den stund evangelisten for første gang forteller det glade budskap til de få nysgjerrige som samles omkring hans hytte i landsbyen hvor han har fått til oppgave å grunnlegge en kristen menighet. Og menigheten er en virkelighet på stedet når han med sin kristne husstand samles omkring Guds ord.

Det er nattverdsamfunnet som utgjør kjernen i enhver menighet. Misjonsmarkens kristne kunne i langt sterkere grad enn kristne her hjemme betegnes som sakramentkristne, for hvem dåpen virkelig betyr «badet til gjenfødelse og fornyelse ved den Helligånd», og som oppfatter kirken ikke bare som Ordets kirke, der de er tilhørere, men som det hellige sted, der Gud øver sin frelseshandling med dem, og som de sterkest opplever i nattverdstunden: «Ved disse ord gis oss nemlig i dette sakramente syndernes forlatelse, liv og salighet». Når de kristne der ute så regelmessig søker nattverdbordet, kan en selvfølgelig ikke se bort fra den mulighet at magiske forestillinger spiller en viss rolle og at selvrettferdigheten dyrkes i ly av den regelmessige altergang og den kirketukt som øves i nattverdsamfunnet. Men det er ingen tvil om at nattverdens reale innhold og betydning her oppleves på en mer umiddelbar og trosfrisk måte av en flokk

som i langt vanskeligere omgivelser enn de vi er vant til, kjenner at de ikke har råd til å unnvære de nådemidler som Gud har stilt til disposisjon.

Men menigheten er langt mer omfattende enn nattverdsamfunnet, som begrenses ved den disiplin som søkes opprettholdt ved kirkelovens bestemmelser. Menigheten omfatter således også de kristne som er utelukket av nattverdsamfunnet, døpte barn og ungdom som ennå ikke er konfirmert og en flokk som selv holder seg borte fra nattverdbordet. Også katekumenene kan med et visst forbehold regnes som tilhørende menigheten. Alle disse er gjenstand for Ordets påvirkning, for sjelesørgerens omsorg og menighetens kjærlighet og forbønn.

Hvorvidt den synlige menighet også er en levende menighet, er det i strengeste forstand ikke tillagt oss noen myndighet å dømme om, som bare har de ytre kriterier å holde oss til. Det er bare én som kjenner virkeligheten, som vet hvem som har en levende tro, og hvem som bare har de ytre former i orden. Men selv vi aner jo at de tall som vi opererer med på våre statistikker, bare i grove trekk angir omrisset av den arbeidsmark der Guds Ånd har sjanse til å skape en liten, men levende menighetskjerne og til å forme noen få enkeltindivider til kristne personligheter. Skillelinjen mellom levende og død i åndelig forstand går høyst sannsynlig ikke der hvor vi forsøker å trekke den. At vi — av pedagogiske grunner — kjenner oss forpliktet til å trekke slike skillelinjer, hører med til kirkens fornedrelses-skikkelse, og må ikke forveksles med den objektive virkelighet, som bare kirkens Herre kjenner til.

I all sin skrøpelighet betyr menighetssamfunnet i det heden-ske lokalmiljø langt mer den enkelte kristnes egentlige ryggrad enn vi vel gjør regning med. Det er menighetens eksistens som — menneskelig talt — gir den enkelte kristen sjansen til å være tro mot sitt forsett midt under det kompakte press til frafall som øves fra det hedenske slektsmiljø som han er bundet til med blodets bånd og tradisjonens makt. Det er — under alle omstendigheter — intet mindre enn et under som bare kan skje ved Guds Ånds gjerning, når et individ i det hele tatt kan makte

å rive seg løs fra sitt slektssamfunn og bli stående i sin kristne trospakt.

Også i vårt hjemlige miljø kjenner vi av erfaring hvilken styrke samfunnet betyr for den enkelte kristen. For oss her hjemme som er vant til å tenke individualistisk, bør det understrekes at dette forhold der ute likevel betyr en realitet som i langt sterkere grad gjelder liv og død. Individet, som i et primitivt slektssamfunn ikke er vant til å betrakte seg selv som et selvstendig individ, men bare som en del av en kollektiv gruppe, vil som regel være prisgitt frafallet, dersom det i sin isolerte ensomhet tar kampen opp for sin tro. I slike samfunnsforhold vil — ved overgangen til kristendommen — også menigheten bety et tilsvarende kollektivt samfunn som det enkelte kristne individ kan betrakte seg som en del av. Bare i denne samhörigheten vil for de fleste sjansen være til stede til å bevare kristentroen. Erfaringen har til overmål vist at unntagelsestilfellene er ytterst få. Så sterkt belastet som det primitive sjel liv er med frykttkomplekser, tradisjonshemninger og individuelle karakterbrist, er den enkelte kristnes kamp for å bevare troen midt i dragsuget fra alle de negative krefter som slektsmiljøet representerer, i seg selv en kraftig understrekning av den betydning et ordnet menighetsliv og en klar menighetsbevissthet har ute på misjonsmarken.

Videre må det framheves at det er nettopp gjennom et ordnet menighetsliv at kristendommen kan få en viss breddevirkning i folkelivet og øve sin samfunnsrensende innflytelse også langt utover de kristnes rekker. En kan si at langt mer enn hva det kristne individ betyr av kristen impuls på familielivets former i den enkelte husstand, betyr menigheten av kristen innflytelse i det enkelte landsbysamfunn. Selv om menigheten gjennom flere generasjoner kommer til å utgjøre minoriteten, vil den nye livskvalitet den — tross all skrøpelighet — representerer, rent ubemerket sette sitt preg på omgangsformer, synsmåter og dagligtale. Selv kristendommens mest avgjorte motstandere kan ikke unngå en slik påvirkning. Både i kulturell og etisk henseende representerer et ordnet menighetssamfunn en viss stan-

dard som må avtvinge respekt, selv om det samtidig blir betraktet som et uønsket fremmedelement som virker forstyrrende i det tradisjonsbundne landsbyliv. En moralsk almenopinion, mer eller mindre direkte preget av kristne livsprinsipper, kan således ofte registreres i lokalmiljøet der ordnet menighetsliv har eksistert i noen tid.

Betydningen av dette moment kan neppe vurderes høyt nok, særlig når det ses på bakgrunn av de destruktive virkninger som sammenstøtet med Vestens kultur synes å ha på de stedege sosiale normer hos de fargete folkeslag. Denne oppløsningsprosess, som gjør seg gjeldende på alle områder, berører så vel samfunnslivets grunnstruktur som personlighetens grunnegenskaper. Hvor dyptgripende denne krise er, og hvor skjebnesvanger den vil vise seg å være for framtiden — kanskje ikke minst for Vesten — er det neppe noen som har full forståelse av.

Før var stammetradisjonen, slektssamfunnets uskrevne lov, hellig. Ingen torde dra den i tvil. Etter dens normer var det greit å skjelne mellom rett og galt. Nå blir disse normer etter tur satt ut av kraft. De gamle står fremmede overfor det som holder på å komme og er dypt krenket over at gamle vedtekter — alt som var hellig — blir forkastet av den oppvoksende slekt, som har tilegnet seg så meget av de vesterlandske synsmåter at troen på de nedarvede tradisjoner svikter, uten at nye moralnormer har fått makten over dem. De unge selv er rotløse, i opprør mot det som var og i villrede overfor det som holder på å komme. Denne Vestens inngripen i den fargete verden betyr en kulturrevolusjon av uoverskuelig rekkevidde og er desto mer skjebnesvanger fordi den stiller de oppvoksende generasjoner på bar bunn, samtidig med at denne kritesituasjon leder inn i en epoke da disse generasjoner vil virke bestemmende i en utvikling som like meget angår Vesten som den angår dem selv.

Kristen misjon er seg fullt bevisst at den tar aktivt del i den kulturrevolusjon som foregår i den fargete verden som resultat av møtet med Vestens sivilisasjon. Kristendommens absolutt-hetskrav er uten tvil det som mest konsekvent trenger inn til livsnerven i den primitive samfunnsstruktur som i sin grunn

synes å være religiøst bestemt. Men samtidig vet kristen misjon at den har en oppgave å løse i denne kulturomstøpningen, nemlig når alle gamle grunner svikter, å bygge en kristen moralbevissthet, der individet får mulighet til å vokse fram som personlighet med kristne livsprinsipper.

Under dette perspektiv vil kristendommens breddevirkning i folkelivet, også utenfor de kristnes rekker, måtte tillegges den aller største betydning som samfunnsbyggende og miljøskapende faktor. Nettopp gjennom det samfunnsliv som gir seg tilkjenne i den enkelte ordnede lokalmenighet — som også må være basis for individuell innsats — kan kristendommen øve sin surdeigsvirkning i folket på de forskjellige områder av menneskelivet og tjene til å forme en livsoppfatning der også kristne normer kan gjøre seg gjeldende. Hva dette moment betyr, blant annet som faktor i mellomfolkelig forståelse, vil kanskje framtiden vise. Vil en gi plass for den tankegang at verdens skjebne i like høy grad vil bli avgjort i Asia og Afrika som i den hvite manns verden, vil det være naturlig å måtte innse betydningen av kristendommens innflytelse på folkelivet i disse verdensdeler ved at kristne prinsipper kommer til uttrykk i praktisk samfunnsliv i det enkelte lokalmiljø av en gruppe av folkets egne som opptrer som et ordnet menighetssamfunn, og som i livssyn vet seg beslektet med tilsvarende grupper i andre lokalmiljøer.

Datterkirkens organisasjon i forhold til misjonen.

Allerede med dette synes behovet for en viss organisasjon å være innlysende, ikke bare innenfor lokalmenigheten, men også for å knytte de enkelte lokalmenigheter sammen til en større enhet. Selv i en independentisk kirke, der enkeltmenigheten formelt utgjør en selvstendig, autonom enhet, vil dette behov i noen monn gjøre seg gjeldende. Kristendommen vil — menneskelig talt — presentere seg med større autoritet når det skjer i form av et organisert kirkesamfunn under en ansvarlig ledelse, som administrerer en betydelig minoritet i folket, og etter de samme prinsipper i de forskjellige lokalmiljøer. Ikke minst betydning

har det for den enkelte lokalmenighets utvikling at menighetslivet får utfolde seg i samsvar med normer som er alment gjeldende innenfor et organisert kirkesamfunn.

Grunnen til en slik organisasjon legges allerede i pionértiden når flere misjonærer fra samme selskap eller av samme bekjennelse arbeider på samme misjonsmark, idet det blir naturlig å dele feltet i flere distrikter med misjonsstasjonen som sentrum i det enkelte distrikt. Den enkelte misjonær vil innenfor sitt distriktsområde etter hvert få flere arbeidssteder, der det med tiden vil danne seg større eller mindre lokalmenigheter som trenger hver sin fastboende innfødte menighetsleder, som i stor utstrekning må beskjeftige seg med kristendomsundervisning, og som sammen med menighetens eldsteråd skal lede menighetens virksomhet under de forskjellige former for forkynnelse, sjelesorg, kirketukt og diakoni.

Hvis kirkelig ordinasjon forutsettes for å kunne administrere sakramentene og utføre kirkelige handlinger, vil det være naturlig å la et visst antall lokalmenigheter utgjøre en samlet enhet som administreres av en innfødt ordinert prest, som sammen med prestegjeldets eldsteråd fører tilsyn med lokalmenighetene og leder arbeidet innenfor denne større sammenslutning. Et misjonsdistrikt vil således kunne omfatte flere prestegjeld.

Misjonæren vil under sine reiser i distriktet komme i forbindelse med den enkelte lokalmenighet og gi rettledning og impulser til de enkelte menighetsledere og prester og således overvåke arbeidet innenfor det område han har ansvar for. Men han har ikke desto mindre behov for å samle til rådslagning om arbeidets trivsel, først og fremst sine innfødte prester, men også et utvalg av tillitsmenn blant menighetens eldste innenfor sitt distrikt. Dette distriktsråd vil blant annet måtte beskjeftige seg med ansettelse og plasering av menighetsledere og lærere, eventuelt prester, innenfor distriktsområdet, og — etter hvert som de innfødte selv overtar de økonomiske forpliktelser ved arbeidet — vil disponeringen av den økonomiske selvhjelpen i stor utstrekning måtte tilligge distriktsrådet.

Valg av medlemmer til eldsterådet i lokalmenighet, preste-

gjeld og distrikt foretas henholdsvis i det lokale menighetsmøte, i prestegjeldsmøtet og i distriktsmøtet. Ideelt sett skulle disse valgene være uttrykk for en vurdering av individet etter dets åndelige kvalitet, idet de personer kommer i betraktning som mest er i samsvar med det oppdrag de får. At rådsmedlemmene betegnes som «eldste» er uttrykk for en oppfatning av tillitsvervet som kan føres tilbake til sosiale institusjoner i før-kristen tid, — et forhold som hadde sitt motstykke i oldkirkens eldsteinstitusjon. Når en på grunn av valgmåten o. l. kan fristes til å kalle systemet demokratisk, er dette feilaktig, blant annet fordi et politisk begrep derved overføres på et område hvor det ikke hører hjemme. Systemet er riktigere betegnet som synodalt, idet det gjelder et kirkelig anliggende, der avgjørelsen blir tatt av menighetsforsamlingen.

Misjonsdistriktet som største samlende enhet for det innfødte kirkesamfunn er imidlertid å betrakte som et overgangsfenomen, som vil endres i og med at misjonærens funksjon i helheten skifter karakter. Grunnlaget for en videre sammenslutning i større enheter er imidlertid forberedt i og med den organisasjon som gjør seg gjeldende innenfor misjonærkollegiet på misjonsmarken, idet misjonærene nødvendigvis må samles til rådslagning en gang i løpet av hver budsjettermin, ikke bare for å behandle økonomiske spørsmål, som i første rekke angår disponeringen av misjonens årlige bidrag til vedkommende misjonsfelt, men for i like stor grad å beskjeftige seg med prinsipielle spørsmål vedrørende organiseringen av arbeidet i dets forskjellige forgreninger over hele feltet. Dette årlige misjonærmøte — misjonærkonferansen — må ha sin organisasjon med et presidium som også fungerer i tiden mellom konferansene, og representerer således misjonsarbeidets øverste ledelse på misjonsmarken og dermed også den innfødte kirkes ledelse. Overfor denne kirke representerer den organisasjonsmessig misjonsselskapets hovedledelse i hjemlandet, og overfor hovedledelsen i hjemlandet representerer den kirken på misjonsmarken.

Når så innfødte representanter, valt av de respektive distriktsmøter, tas med på råd under konferansens behandling av de

spørsmål som vedrører utelukkende kirken (ikke misjonærpersonalet) er dermed grunnen lagt til en organisering av kirkesamfunnet som en samlet enhet med et felles kirkemøte som kirkens høyeste ledelse på feltet. Dette kirkemøte blir omsider ikke lenger bare rådgivende, men får avgjørende myndighet i kirkens interne saker. At distriktsmisjonærene er selvsikre medlemmer av dette kirkemøte må betraktes som en midlertidig foreteelse, som naturlig må avløses av et alminnelig valg som omfatter samtlige deltagere i kirkemøtet — kirkekonferansen eller synoden.

Dersom arbeidsfeltets geografiske utstrekning og arbeidets karakter for øvrig har gjort det nødvendig å dele misjonsmarken i flere konferansekreter, tilhørende det samme misjonsselskap, eller andre selskaper utgått fra kirkesamfunn av samme konfesjon, vil det være naturlig kanskje ikke minst ut fra hensynet til den betydning en slik tradisjon kan ha — å opprettholde denne inndeling som enhet i en regional administrasjon. Men nasjonalkirken i egentlig forstand kan først sies å være konstituert når et samlende kirkemøte av delegerte fra de forskjellige regionalkretser trer inn i sin funksjon som øverste kirkeledelse for samlingen av disse regionalenheter. Autonom blir nasjonalkirken fra den stund dens øverste ledelse ikke lenger mottar direktiver fra ledelsen for de respektive misjonsselskaper, hvis innsats den selv er resultat av, — en kjensgjerning som understreker misjonsselskapets midlertidige funksjon i den kirkeskapende prosess som foregår.

Denne utvikling fra lokalmenigheten, som allerede begynte å ta form ved pionérmisjonærens innsats, fram til nasjonalkirken som et naturlig resultat av den kirkeskapende grunnidé som den bærende i hele misjonsinnsatsen, er her i det foregående blitt grovt skissert stort sett i samsvar med det hendingsforløp som ligger til grunn for dannelsen av den gassisk lutherske kirke, som ved sin synode i 1950 konstituerte seg som en sammenslutning av de fire regionalkretser som utgjør NMS's felt og de to regionalkretser som representerer resultatet av den innsats som er gjort av to norsk-amerikanske lutherske kirkesamfunn, —

en kirke som ennå ikke er erklært autonom. Spørsmålet om hvordan en innfødt nasjonalkirke kan tenkes bygget opp, kan naturligvis løses på forskjellig måte, noe det ikke her er stedet til å diskutere. Vi har valt dette eksemplet fordi det synes å kunne tjene til å illustrere misjonen som en kirkeskapende funksjon også i organisasjonsmessig henseende.

De erfaringer som er blitt gjort under utformingen av hele det kirkeskapende apparat som misjonsinnsatsen på et avgrenset felt har gjort nødvendig, vil måtte utkrystallisere seg i mer eller mindre detaljerte formuleringer, som vil kunne danne et naturlig grunnlag for en kirkelov for den nasjonalkirke som etter hvert tar konstitusjonell form. At disse lover ikke er konstruert ut fra et på forhånd ferdig system, men er resultat av lang tids samarbeid med innfødte menighetsledere og er blitt prøvet i praktisk menighetsarbeid, borger for at kirken vil få en konstitusjonell tilpassing som svarer til dens funksjon i folket. Den omstendighet at de enkelte formuleringer må tas opp til ny vurdering på ethvert trinn i utviklingen hen imot en autonom nasjonalkirke, er blant annet vitnesbyrd om at den kirkeskapende prosess som foregår også i organisasjonsmessig henseende, er uttrykk for en kirkens livsfunksjon.

Misjonæren som datterkirkens tjener.

Misjonærens plass i denne funksjon, som kanskje helst bør karakteriseres som tjenerens, vil måtte betegnes som like betydningsfull og ansvarsfull uansett hvilken fase i utviklingen det gjelder. Ved det han er som personlighet og den kvalitet hans virksomhet er preget av, skal han formidle til den unge kirke det samme åndsliv som den moderkirke som har sendt ham, er i besittelse av. Trass i alt subjektivt som vil måtte prege hans innsats, vil den kirkelige tradisjon han representerer og det budskap han må være seg bevisst å bringe, bety en objektiv kontroll som avstreifer virksomheten meget av dens individuelle karakter. Hans dyktighet i tjenesten vil ikke bare avhenge av hans

evne til praktisk innføling i de stedege forhold der han har fått sitt oppdrag å utføre, men i like høy grad av hans objektive innstilling til den kirkelige tradisjon han representerer og det evangelium han skal forkynne. Spørsmålet om den tradisjon han er representant for utgjør for øvrig et vanskelig problem som er gjenstand for diskusjon, og som stiller store krav til misjonærenes modenhet og evne til innlevelse i situasjonen.

Da misjon ikke betyr en engangs-utsendelse av misjonærer, men representerer en virksomhet som strekker seg utover et lengre tidsrom, der nye misjonærer til enhver tid avløser eldre generasjoner, vil menighetslivet i datterkirken på misjonsmarken måtte avspeile fasene i moderkirkens liv. Vekkelsesbevegelser, teologiske brytninger og andre åndsstrømninger som finner sted i moderkirken, vil, formidlet ved de skiftende generasjoner av misjonærer, forplantes til datterkirken og gi seg til kjenne bl. a. i den terminologi som anvendes i oversettelser av liturgiske tekster og menighetssalmer, i teologiske lærebøker og pedagogiske håndbøker, i forkynnelse og praktisk livssyn. Denne transmisjon av åndsliv fra moderkirke til datterkirke skjer som regel med noen års «forsinkelse» og kan dermed avstrefes i sin virkning ved at nye synsmåter i mellomtiden kan ha gjort seg gjeldende, samtidig som et nøkternt syn for det objektive fra misjonærenes side kan tjene som filter under overføringen.

Ved de alt hyppigere besøk som finner sted i moderkirken av representanter fra datterkirken, dels i form av representasjon, dels med teologisk studium som formål, vil denne overføring av moderkirkens åndsliv med de problemer det omfatter, allerede foregå på en mer direkte måte. En skal heller ikke overse den kjensgjerning at flere av datterkirkens ledere har tilegnet seg et visst kjennskap til det norske språk og til andre européiske språk, og således har anledning til direkte å følge med i den situasjon som til enhver tid gjør seg gjeldende i moderkirkens liv. Med litt større forståelse for hvilken virkning det kan ha på den intime og følsomme kontakt som på denne måte eksisterer mellom moderkirke og datterkirke, ville kanskje noe av all den freidige journalistikk som utøves på det kristelige om-

råde her hjemme, naturlig måtte avdempes til et mer ansvarlig objektivpreget nivå.

For misjonæren har alle utviklingsfaser i det kirkeskapende arbeid på misjonsmarken sine spesielle vanskeligheter og oppgaver. Unge misjonærer vil måtte betrakte sine forgjengers innsats med den aller største respekt og med et ydmykt ønske om i noen grad å kunne fylle deres plass. Pionérmisjonæren vil for alle generasjoner bli stående i særklasse fordi han så å si på bar bunn maktet å legge grunnen til et vidt forgrenet arbeid, og fordi han gjorde banebrytende innsats så vel på det språklige område som når det gjelder forståelsen av folkelivet. Hans synsmåter på de forskjellige områder har måttet korrigeres av senere generasjoner, men blir ikke desto mindre stående som grunnleggende for ettertiden. På det kirkeorganisasjoniske plan er det gjerne senere generasjoner som har gjort det grunnleggende arbeid, der enkelte personer innenfor misjonærkollegiet i særlig grad har gjort seg fortjent med sitt klarsyn og sin evne til å formulere de retningslinjer som senere viser seg å danne kirkens konstitusjonelle struktur.

Det må imidlertid understrekes at misjonærens oppgave på ingen måte blir lettere når arbeidet er kommet så langt at misjonsselskapets oppgave i den kirkeskapende prosess nærmer seg sin avslutning, — snarere tvert imot. En slik situasjon har nemlig i praksis vist seg å utvikle seg parallelt med og i intim relasjon til en tilsvarende modning på det intellektuelle og politiske plan i vedkommende folk. En mer eller mindre tydelig markert nasjonalbevissthet betyr samtidig en skjerpet kritisk innstilling overfor alt fremmed.

Også misjonæren må — i likhet med andre utlendinger — finne seg i å bli gjort til gjenstand for kritisk vurdering. Hans personlige svakheter og hans måte å lede arbeidet på vil bli diskutert og prøvet. Ut fra de egenskaper som er mest dominerende hos ham vil han bli klassifisert som brukbar eller uønsket. Hans autoritet er ikke lenger begrunnet i den omstendighet at han er européer, heller ikke i den titel han har, men ene og alene i den personlighet han er. Disiplin vil i slike tider mer enn ellers bare

kunne bygges på personlig tillitsforhold. Alt annet vil kanskje tjene til å utvirke en simulert loyalitet, men i virkeligheten betyr det nytt tap av innflytelse.

Ethvert trinn i utviklingen henimot en autonom nasjonal-kirke gir for de innfødte en viss utløsning for den nasjonale selvbevissthet, og betyr samtidig nye innskrenkninger av misjonærens myndighetsområde. Når det tidspunkt er kommet at et regionalt eller generelt kirkemøte er konstituert, er misjonæren ikke lenger autoriteten i kirkelige spørsmål. Han er fra da av i høyden medlem av den kirkestyrende forsamling, der innfødte delegerte utgjør en avgjort majoritet som er seg bevisst den avgjørende innflytelse de har, kanskje mer enn misjonæren i første omgang er seg bevisst den begrensning av hans innflytelse som dermed er foregått. Han får finne seg i at de innfødte selv er med og bestemmer de retningslinjer han har å følge i sitt arbeid, og han må innstille seg på å løse den oppgave han blir satt til under innfødte ledesers tilsyn, om så må være.

Grensene for hans myndighetsområde kan ikke overskrides uten å virke skadelig. Han må ha evnen til å stille seg selv på like linje med sine innfødte medarbeidere, selv når disse — etter hans bedømmelse — ikke holder mål. Det stiller store krav både til hans personlige utrustning og til hans åndelige modenhet, og forutsetter en utviklet evne til psykologisk innføring. Å lære seg til å godta synspunkter som ikke er selvfølgelige ut fra en europeisk tankegang er bare mulig dersom en har viljen til «thinking black». Kristen ydmykhet og tålmodighet, parret med kunsten å være menneskelig, ikke bare i privatlivet, men også i tjenesten, vil hjelpe ham til å løse den tjenende oppgave han har i den innfødte nasjonalkirke som rådgiver, sjelesørger, forkynner og lærer.

Den reduksjon av misjonærstaben som vil måtte foregå i en slik tid, vil nok delvis være bestemt av hvorvidt vedkommende misjonsselskaps ledelse anser misjonens oppdrag for avsluttet på vedkommende misjonsmark og finner å måtte innskrenke personalet til fordel for andre, mer påtrengende oppgaver. Misjonærkollegiet på vedkommende misjonsmark vil kanskje se

saken annerledes, idet behovet for européisk arbeidshjelp blir særlig følelig, fordi deres egne oppgaver er blitt langt vanskeligere og mer krevende. De vil på dette punkt bli støttet av de innfødte kirkeledere som vet å verdsette misjonærenes betydning, og som ønsker at samarbeidet må fortsette lengst mulig. Men reduksjonen av misjonærpersonalet vil i første rekke være bestemt av det forhold at ikke alle som sendes ut til misjonsmarken kan passe inn i den situasjon som foreligger når misjonæren må finne seg til rette i en organisk funksjon i nasjonalkirken, forhold som på forhånd ikke godt kan avgjøres av en misjonsledelse her hjemme, men som vil komme til syne i det enkelte tilfelle under misjonærens samarbeid med innfødte medarbeidere. Det behøver ikke å være spørsmålet om intellektuell utrusting eller åndelig kvalitet som er avgjørende, men like meget evnen til innlevelse i situasjonen og elastisitet i samarbeidet. At så nasjonalkirken selv vil avgjøre hvilke misjonærer den vil ha i sin tjeneste, er et rimelig krav, som etter hvert vil måtte komme til tydelig uttrykk.

Datterkirkens innfødte embetsstand.

Av de spørsmål vedrørende datterkirken og dens forhold til misjonen som vi hittil har berørt, tør det med all tydelig klarhet gå fram at en misjonsinnsats som resulterer i en innfødt nasjonalkirke, allerede fra første stund må ta sikte på å utdanne en innfødt arbeiderstab, som — etter hvert som lokalmenigheter oppstår og arbeidets forskjellige utviklingsfaser inntreer, vil spille en stadig større rolle i menighetslivet og i kirkens organisasjon.

For den enkelte misjonær er kontakten med kirkens faste arbeidere, — prester, katekister, evangelister og lærere — av aller største betydning. Det er gjennom dem han lærer de innfødtes språk og øvrige forhold å kjenne. Ingen misjonær med noen aktelse for sin gjerning vil i dag kunne våge seg til å forkynne evangeliet — selv etter lang tids språkstudium — uten først å ha diskutert de uttrykksmåter han akter å anvende, med

en innfødt medarbeider, som forutsettes å ha noen forståelse av det teologiske innhold i det emne prekenen handler om. Enhver misjonær som er utsyrt med tilstrekkelig kritisk sans, vil måtte innse at han med sin forkynnelse og sjelesorg ikke kan nå fram til de innfødtes erkjennelse i samme grad som de innfødte medarbeidere kan make det, uansett av hvilken språklig kapasitet han måtte være og hvilken etnologisk innsikt han måtte ha. Selv etter et menneskelivs opphold blant de innfødte vil han forbli en utlending som ikke kan mestre alle de finesser i omgangsformer og tenkesett som særpreger de sosiale tradisjoner i en fremmed kulturkrets. Jo større innsikt han vil vinne i disse forhold, jo mer overbevist vil han bli om nødvendigheten av å overlate til innfødte medarbeidere de oppgaver som han kanskje til å begynne med mente seg selv best skikket til å utføre.

Det er under samarbeidet med sine innfødte medarbeidere at misjonæren får den første innføring i praktisk menighetsarbeid og blir stillet ansikt til ansikt med de mange problemer i arbeidet som han — uten dette samarbeid — neppe ville ha blitt oppmerksom på og heller ikke ville ha forstått betydningen av. På grunn av sin stadige kontakt med misjonæren og særlig på grunn av sin utdanning er det den innfødte medarbeider som best kan forstå misjonæren i hans måte å se de forskjellige spørsmål på, og således være en nødvendig talsmann overfor menigheten, som vel ofte — uten denne mellomkomst — knapt ville skjønne misjonærens synsmåter.

Under utbyggingen av det kirkeorganisasjoniske apparat vil den innfødte medarbeider spille en stadig større rolle som rådgiver for misjonærene. Behandlingen av de prinsipielle spørsmål vedrørende menighetsliv og kirkeorganisasjon kan ventes å få et heldig utfall bare når det finner sted i intimt samarbeid mellom misjonærer og innfødte kirkeledere, der de innfødtes synsmåter nødvendigvis må spille en viktig rolle i de forskjellige avgjørelser og således prege de formuleringer en måtte bli stående ved.

Det omfang som arbeidet etter hvert vil få, gjør det nødvendig med en forholdsvis tallrik stab av innfødte medarbeidere, som

naturlig vil kunne utøve sin funksjon i det innfødte kirkesamfunn som menighetsledere, forkynnere, sjelesørgere og lærere. Det har selvfølgelig sin store betydning for menighetslivet i den enkelte lokalforsamling og for dens evne til misjonerende innsats i lokalmiljøet å forsøke å realisere tanken om det alminnelige prestedømme ved å aktivisere legfolket i størst mulig utstrekning. Men dette kan likevel ikke oppheve den betydning som det kirkelige embete har i et ordnet menighetsliv og i et organisert kirkesamfunn, — embetet da forstått utelukkende som kirkelig tillitsverv. Den spenning som nødvendigvis vil oppstå mellom charisma og embete, vil bety en gjensidig impuls og et nødvendig korrektiv av eventuelle ytterligheter så vel i spiritualistisk som i institusjonell retning. Den vekt som det i misjonskirken må legges blant annet på kristendomsundervisningen og kirketukten, gjør at embetet må framheves som det absolutt grunnleggende.

Utdannelsen av en innfødt embetsstand må derfor betraktes som en livsviktig oppgave, som ikke ustraffet kan forsømmes. Denne oppgave vil fra første stund påhvile misjonsselskapet og dets representanter på vedkommende misjonsmark, men vil — etter hvert som det innfødte kirkesamfunn begynner å ta organisasjonsmessig form — naturlig gå inn som en av nasjonal-kirkens hovedoppgaver, som dens medlemmer må lære å kjenne ansvar for.

Kravet til den almendannelse som kirkens arbeidere forutsettes å ha, avhenger av det kunnskapsnivå som gjør seg gjeldende i folket, og må stadig skjerpes i samsvar med den modning som foregår på det intellektuelle plan i vedkommende folk. Teologisk utdanning, sammen med innføring i praktisk menighetsarbeid, er minst like viktig for en innfødt menighetstjener på misjonsmarken som det er det her hjemme, en kjensgjerning som må hevdes, uansett hvilken betydning som måtte tillegges den charismatiske utrusting. En slik utdanning vil nødvendigvis få et mer eller mindre markert konfesjonelt preg i forhold til den vekt det blir lagt på kirkens bekjennelse og det dogmatiske særpreg som kjennetegner vedkommende kirkesamfunn.

Ut fra et luthersk syn er det naturlig å understreke betydningen av en klar konfesjonell bevissthet, ikke minst når en tar det ekumeniske i betraktning.

Det er først og fremst innenfor denne embetsstand at det skapes personligheter, — en foreteelse som burde feires hver gang den kan registreres på misjonsmarken. Personligheten har nemlig små utviklingsmuligheter i et kompakt slektssamfunn som dessuten gjerne er under kontroll av en européisk kolonimyndighet som i første rekke ønsker servile undersåtter. De vilkår kirkens arbeid byr på, virker heller ikke nettopp tiltrekkelige på de selvstendigste og best utrustede. Dessuten er egne meninger og selvstendig opptreden også i misjonens tjeneste gjerne blitt tolket som uttrykk for manglende disiplin. Endelig har misjonsarbeidet kanskje vært innstilt på å nå den store masse mer enn å forme den enkelte personlighet.

Når det så likevel hender at personligheter framstår, er det å betrakte som resultat av en vekst som foregår i det stille gjennom Guds Ånds gjerning med den enkelte. I denne henseende synes utdannelsen å spille en viss rolle, når den kan tjene til å forme et bevisst livssyn. De tilegnede kunnskaper har i seg selv kanskje mindre å bety. Selve kallsbevisstheten og det ansvarsfulle oppdrag som tjenesten innebærer er betydelige faktorer i den personlighetsskapende prosess. At kallet ikke er oppfattet bare som en subjektiv opplevelse, men har fått konkret form i menighetens henvendelse til individet om å gå inn i kirkens tjeneste, — videre at tjenestens ansvar ikke bare oppfattes som et åndelig begrep, men som et direkte oppdrag som er pålagt individet av en ansvarlig kirkelig instans og ledsaget av en kirkeleg innvielse, er omstendigheter som konkretiserer både kallsbevissthet og ansvarsbevissthet i et objektivt grunnlag som embetets autoritet hviler på. Individet står dermed ikke i en selvbestaltet tjeneste i kraft av personlige opplevelser og anstrelgelser, men er organisk forenet med tjenesten ved den livsprosess som foregår i kirken når Guds Ånd skaper seg tjenere gjennom kirkens organer.

De innfødte kirkeledere på misjonsmarken er i dag overbevist

om at deres kirke er skapt av kirken i misjonærenes hjemland ved misjonærenes innsats der ute, en innsats som materielt er muligjort gjennom vedkommende misjonsselskap, som betraktes som en økonomisk administrasjonsform for kirkens ekspansjon. Fordi de er mer konfesjonsbevisste enn vi regner med, oppfatter de kirken som *en trosartikkel*: én hellig alminnelig kirke, som er en åndelig realitet, representert *som Ordets og Sakramentenes kirke*. De opplever den som *et samfunn av syndere* under Ordets tukt og trøst og som *et mysterium* ved den hellige nattverd. Den har tatt *sosiale former* som de selv er med på å skape og tilpasse. De er seg bevisst at kirken både i sin formelle og åndelige struktur representerer *en tradisjon* som har sine røtter ikke bare i kirken i misjonærenes hjemland, men i apostelkirken, og som ikke uten skade kan brytes. De vet at kirken i siste instans ikke er menneskeverk, men er *uttrykk for Guds Ånds gjerning i verden*.

Bare med en konfesjonsbevissthet av denne karakter kan kirken betraktes i ekumenisk sammenheng. Bare på dette grunnlag kan et fruktbart samarbeid med kirkesamfunn av andre konfesjoner tenkes mulig, et samarbeid som neppe kan betraktes som ansvarlig dersom det bare tar form av en ytre sammenlutning på grunnlag av en spinkel Jesus-bekjennelse.

På denne bakgrunn må det — ikke minst av hensyn til oss her hjemme — understrekes at de autonome nasjonalkirker på misjonsmarken for framtiden ikke vil finne seg til rette med å ha bare med et misjonsselskap å gjøre, men ønsker å være likestillet med den autonome kirke i vedkommende misjonsselskaps hjemland, som den alltid vil stå i et takknemlig forhold til som sin moderkirke.